THROUGH.

Sidney Graves Hamilton.

Mirabilia Rome.

¶ Mirabilia Rome vrbis.

MUrus vrbis habet trecẽtas seragin/ta et vnã turres. Propugnacula sex milia ⁊ nonaginta: ⁊ xxi. milia por ticularia. In circuitu vero sunt. xxii exceptis transtiberim ⁊ ciuitate leonia: ⁊ porti/cu sancti Petri: vbi sunt. xx. miliaria.

¶ De portis infra vrbem.

Porte inclite sunt bee. Porta Capena que dicit sancti Pauli. Porta Apia que ducit ad Domine quo vadis. Porta Latina: vbi sanctus Johan/nes fuit missus in oleo. Porta Metioni: vbi ri/uulus influit vrbẽ. Porta Asinaria in laterano Porta lauicana que maior est que est iurta san ctam crucem in Vieruſalem. Porta taurina vel tyburtina que dicitur sancti Laurentii. Porta numentana que vadit ad sanctam Agnetem vir ginem. Porta salaria: que vadit versus Sabinã Porta pincina que est circa eccliam scti Felicis Porta Flaminea que est circa eccleſiam sancte Marie de populo. Porta Colina que est contra templum Adriani supra pontem.

¶ De portis transtiberim.

Porte rranstiberim sunt tres scilicz Porta septi mana vbi .v. laudes facte fuerunt Octauiano Impatori. Porta aurea. s. scti Pancratii. Porta portuēsis. ¶ In porticu scti Petri sūt due porte scz porta castelli scti Angeli. 7 porta viridaria.

¶ De Montibus Infra vrbem.

Mons Janiculus vbi est sctūs Petrus. Mons Taurinus qui dicit Janitarius. Mons Auentinus: vbi est ecclesia scē Sabine. Mons Quirinalis: qr ibi stabāt quirites vbi est ecclesia scti Stephani que dicitur in Celiomonte. Mons Tarpeius vel Capitolium: vbi est palacium senatorum. Mons Palatinus: vbi est palacium maius. Mons Inquilinus super alios montes dicitur: vbi est Basilica sancte Marie maioris. Mons Vinalis: vbi est ecclesia sancte Agathe vbi Virgilius captus fuit a Romanis qui visibiliter exiens a carcere perrexit Neapolim.

¶ De Pontibus vrbis.

Pontes sunt isti. Pons Adriani vel iudeorum. Pōs Fabiani iurta pfatū pontē. Pōs gratiani Pōs Senatorꝝ. Pōs theodolii 7 Pōs valentini.

¶ Palacia imperatorum sunt hec.
Palacium magnũ in monte palatino. Palaciuz senatuũ prope sctm̃ Sixtum. Palacium Claudii inter coliseũ ꝛ sctm̃ Petrũ ad vincula. Palaciuz Cõstantini in laterano. Palaciũ Romuli inter sanctã Mariam nouã ꝛ Cosmã: vbi sũt sex edes pietatis et cõcordie: vbi posuit Romulus suam statuã dicẽs. Nec statua nõ cadet donec virgo pariet. Et statim cũ beata virgo peperit statua corruit. Palacium Traiani vbi est colũna. xx. passuũ. Palacium Siluestri. Palaciuz Antonii vbi est alia colũna. xxiiii. passuum. Palacium Neronis: vbi est angulea sctī Petri. Palacium Octauiani ad sanctum Laurentium in lucina.

¶ De Arcubus triũphalibus.
Arcus Triũphales sunt hi: qui fiebant alicui impatori redeũti: sub quib9 cũ honore ducebaꝫ a senatoribz ꝛ eius victoria ad memoriã eoꝝ in arcu sculpebaꝫ. Arcus Theodosii Valentini et Gratiani imperatoꝝ ad sanctuz Vitum. Arcus Constantini imperatoris iuxta Coliseũ. Arcus septem lucernarum Titi et Uespasiani: vbi est candelabzum Moysi cum archa habens septem

brachia in pede turris calculatorie. Arcus Julii ꝛ senatoris ad sanctaz Mariam nouam. Arcus Octauiani imperatoris ad sanctū Laurentiuz in Lucina. Arcus Antonii ad columnam.

¶ De arcubus non triūphalibus.

Alii sunt arcus non triūphales sed memoriales vt arcus pietatis ante sanctam Mariam rotundam: vbi accidit quedam hystoria de paupere muliere: cuius filius occisus erat a vicine sue filio: que petiit ius sibi fieri ab impatore Traiano parato ire ad exercitum: qui se ius dixit facturum in reditu. Que respondit: forsan dñe nō redibis. Qui statim fecit ibi consistoriū: ꝛ fecit ei fm qō petierat. Judicauitqz iuuenem homicidam morituz: quem mulier petiit sibi reddi pro recōpensatione filii sui mortui. Quod ei factuz est: ꝛ mnlier fatebatur se plenum ius recepisse: et mulier ditata ab imperatore recessit.

¶ De Termis.

Terme dicunt palacia magna habentia maximas criptas subterraneas in quib? tpe hyemali fiebat ignis maximus. Estiuo autem tpe replebant aquis vt curia in superioribus cōmorans

magis delectaretur: qõ in termis Diocleciani ꝛ Maximiãi adhuc videri põt. Terme limpiadis apud sctm̃ Laurentiũ in palispna. Terme Domitiani tiberine sunt retro Mariã rotundam. Terme Alexãdrine vbi est hospitale de termis.

¶ De Theatris.

Theatra sunt ista. Theatꝝ Titi ꝛ Uespasiani ad catbecũbam. Theatꝝ Tarquini impatoris ad septifoliũ. Theatꝝ Pompei ad sctm̃ Laurentium in damaso: ꝛ est ibi Theatꝝ flamineum.

¶ De angulea sancti Petri.

Jbi est memoria Cesaris: vbi splendidus cinis iu suo sarcofagio idem malo ereo requiescit: vt sicut eo viuente totus mũdus ei subiectus erat sic ipso mortuo oĩa corpa mortuoꝝ sibi subiacerent: vbi in giro mali scriptũ est. Cesar tantus erat quo null⁹ maior in orbe Sz in modico nũc tam magn⁹ claudit̃ antro. intra sciptura stat. Cesaris alta colũna. Regia structura quãta nõ extat in aula. Si lapis est vnus qua fuit arte leuatus. Et si sunt plures dic esse congeries.

¶ De Cimiteriis.

Cimiterĩ Calepodii ad scm̃ Pancratiũ. Cimite

rium sancte Agathe. Cimiteriũ Uiti ad portam colinã. sctĩ felicis. Calixti ad cathecũbas. Cimiteriũ Cõcordiani foris porrã latinã. scẽ agnetis ⁊ alia q̃plura cimiteria q̃ in multis locis descẽdebant̃ per tria miliaria: vbi sctĩ abscondebant̃

¶ Loca vbi sancti passi sunt.

Foris portam Apiam fuit decollatus beatus Sixtus prope Dñe quo vadis vbi fuit templum martis: ante scilicet Nereum intus cauati ad sanctũ Gregorium domus Lucine: ⁊ est ibi velum aureũ aqua saliua. Ad sanctũ Anastasium vbi decollat⁹ fuit sctũs Paulus ortus Lucine: vbi est ecclia sancti Pauli: et est ibi ꝓpe amphibiatũ: vbi est corda in q̃ iactatũ erat corpus sctĩ Sebastiani: q reuelauit corp⁹ suũ lucine dicẽs: Inuenies corp⁹ meũ pendẽs ĩ vicu ꝑ pedes iuxta stratã que dicit̃ via cornelii iuxta Girolũ arc⁹ Romanoꝝ: vbi btũs Siluester ⁊ Constantinus obligauerũt se ab inde: vbi fuit domus telluris ante martẽ. Terme lampiadis: vbi fuit assatus sctũs Laurẽtius in palispna: palaciũ tiburtinũ vbi Decius et valerian⁹ recesserũt ab Laurẽtio mortuo. Arcus flãmeus ad pontẽ iudeoꝝ trans

tiberim infra palatiū Neronis ⁊ tēplū apollinis
qđ dicit̃ scē petronelle ante ecclīaz sci Petri fuit
vaticanū: vbi vates ·i· sacerdotes canebant sua
officia· Añ templū apollinis fuit castꝝ Neronis
vbi nūc est ecclia sci Andree· In fastigio pantheo
nis·i·Marie rotunde fuit pinea erea deaurata
que nūc est ante templū sci Petri: q̄ coopta erat
tabulis ereis deauratis; ita ꝙ a longe videbat̃
q̄si mons aure?: cui? pulchritudo adhuc partim
(apparet·

¶De templis·

Ante palacium Alexādri fuit templum Enee ⁊
Pompei mire pulchritudinis· Monumētū vero
Pompei qđ dicit̃ marmoreum decenter ornatū
fuit oraculū apollinis· et ecclia sancti Viti fuit
secretarium Neronis· In palatio Antonii est
templū diui Adriani· In cāpo martis fuit tēplū
Martis: in quo eligebantur consules ·iiii· kal·
Julii et morabant̃ vsq̄ ad kal· Januarii· in hoc
templo ponebant Romani rostra nauium: vt
essent specula omniū gentium· Juxta pantheon
erat templum Mineruē· Apud Ciriacum erat
templum Veste· In calcari est templū Veneris
Monasterium Rose fuit castellum Junonis·

¶ De Capitolio.

Capitolium dicitur qđ erat caput totius mũdi in quo consules ⁊ senatores morabant̃ ad consulendum vrbẽ: cui⁹ facies cooperta erat muris altis et aureis vitro et auro vndiq; coopertus. Infra Capitolium fuit palaciũ ꝓ magna parte aureum lapidibus preciosis ornatũ: qđ dicebat̃ valere tertiam partem mundi: in quo tot statue erant imaginum quot sunt mundi prouincie. ⁊ habebat quelibet imago tintinabulum in collo per artem mathematicã dispositũ: vt qñ aliqua regio Po. Ro. rebellis efficeretur: statim huius ꝓuincie imago vertebat dorsum imagini vrbis Ro. que maior erat sup alias tanq̃ dña: ⁊ tintinabulum qđ habebat in collo sonabat. Tunc custodes capitolii dicebãt id senatui. Statimq; mittebant legiones militum ad expugnandum prouinciam. Erant in Capitolio plura templa. Super arcum erat templum cesaris ⁊ Veste vbi senatores ponebãt Juliũ cesarẽ in cathedra. vi. martii. ⁊ ex parte capitolii erat templũ Junõis Juxta forum publicũ erat templũ Herculis in tarpeio ⁊ achillis vbi interfect⁹ est Julius Cesar

a senatu in loco vbi est eccla Ara celi·et fuerũt templa simul ũcta·Palaciũ phebi et Carmetis vbi Octauian⁹ vidit visionẽ suã in celo· Juxta caneparĩu est tẽplũ Jani q̃ erat custos capitolii

¶De equis marmoreis·

Equi ⁊ homines nudi signant q̃ tpe impatoris Tiberii fuerũt duo philosophi iuuenes·s·Praxiteles ⁊ Phitias:qui dixerũt se esse tante sapientie vt quid impator illis absentib⁹ in camera sua diceret:ipsi referrẽt de verbo ad verbum qđ fecerunt vt dixerũt:et nõ inde pecuniã petierũt sed memoriam sempiternã:ita q̃ philosophi haberent duos equos marmoreos calcãtes terraz qui signant principes hui⁹ seculi : q⁊ nudi sunt circa equos signat q̃ altris ⁊ extensis brachiis ⁊ replicatis digitis narrabant q̃ futura erant: vt sicut nudi sunt: ita scientia huius mũdi in mentibus eorum nuda ⁊ aperta erat·

¶De rustico sedente super equũ·

Ad lateranũ est equus ereus ⁊ deauratus : quĩ dicit̃ caballus Constantini:sed nõ est sic·Nam qui volũt scire verũ hoc perlegãt·Tpe consulũ et Senatoz quidã rex potẽtissimus ex orientis

partibus Romã venit:multa strage Ro· popu/
lum affligẽs tunc quidã rustic⁹ armiger magne
fortitudinis:virtutis⁊ prudentie dicit cõsulib⁹
⁊ senatoribus Nũquid si esset aliqs liberãs vos
de tribulatiõe ista qd a senatu recipere mererẽ
Responderũt quicquid peteret obtineret · Qui
ait illis:date mihi ·xxx· talenta auri et insuper
memoriã fieri sempiternã:et q̃ equũ ereum sta/
turam meam desuper facietis: et ab illis vos in
breui liberabo·Qui dixerunt se omnia facturos
Ille vero ait:media nocte surgetis:⁊ oẽs estote
armati bene : et stetis infra muros in spelunca
⁊ quicquid vobis dixero facietis·Et respondẽ/
runt faciemus · Rusticus vero ascendit equum
suũ maximũ sine sella:tollensq̃ falcem exiuit fo
ras tanq̃ vellet colligere herbas:viditq̃ regem
venientem ad arborẽ pro necessariis suis:super
quã arborem quedam cucumagia sedebat dulci
terq̃ canebat:Rusticus hoc audiẽs accessit pro
pius et socii regis putãtes rusticum de suis esse
clamare sic ceperũt:rustice nõ ranges regẽ:q⁹ si
tetigeris suspenderis Rusticus vero spretis eoꝝ
minis : per fortitudinem regem parue state

cito arripuit: ⁊ eũ ſubleuãs poſuit coꝛã ſe ſuper equũ: ⁊ fugit ad vrbem velociter: clamans voce magna ad boĩes vrbis in cauernis latitantes Exite foras interficite exercitum regis: quoniã ipſum coram me nũc teneo captũ. Qui exeũtes ad vocem eius multos occiderũt: ⁊ alii in fugã verſi ſunt. Romani habito triumpho ſoluerunt ei aurum quod petierat: et fecerunt memoꝛiam eius: ⁊ in preſentatiõe ſtature ſue quã poſuerũt coꝛam palacio Lateranenſi vnum equũ ereum ⁊ deauratum ⁊ ſtaturam ipſius deſup ſedentem deauratam: extenſa manu dextera: cũ qua regẽ ceperat: et ſuper caput equi quandam cucumaꝛgiam poſuerunt: ad cuius cantum victoꝛiam habuerunt: ipſam ſaturã regis que erat retro ligatam manibus ſub equo memoꝛato collocauerunt.

¶ De Coliſeo.

Coliſeum fuit templũ ſolis mire magnitudinis ⁊ pulchꝛitudinis: diuerſis cauernis adaptatũ ⁊ coopertum erat celo ereo et deaurato vbi toniꝛtrua: fulgura ⁊ coꝛꝛuſcationes fiebant: ⁊ pluuie mittebantur per fiſtulas plumbeas: ⁊ erant ibi

ſigna ſupceleſtia: ⁊ planete cū ſole ⁊ luna: qua-
drigis vehi videbantur. Jn medio ſedebat dñs
phebus deus ſolis: q̄ pedes ad terram vertebat
⁊ caput eius celum tangebat: q̄ palmā in manu
ſua tenebat: deſignans q̄ Roma totum mundū
regebat. Poſt vero multum tp̄is ſpacium bt̄ūs
Siluester iuſſit templū deſtrui: ⁊ etiā alia quā-
plura: ne peregrini venirēt Romā p̄opter edifi
cia antiqua ⁊ deoꝝ famā: ⁊ non p̄opter eccl̄ias
ſanctoꝝ tranſirēt multimoda deuotiōe. Caput
vero ⁊ manus p̄dicti idoli cū pomo ad palaciuꝫ
in laterano fecit poni in memoriā. que palma ⁊
caput Samſonis falſo vocant̄ a vulgo. Palaciū
p̄efatū erat templū Turbi per qđ intrabant et
p̄efata ſimulatio in querimonia fundebāt tem
pore conſultuum ⁊ ſenatorum orationes.

¶ De ſancta Maria rotunda.

Agrippa p̄efatus ſubiugauit Ro. ſe. ſclauos et
Saxones. occidere fecit ⁊ iuſſit. iiii. legiones in
eius reuocatione tintinabulum ſtatue p̄eſidis
q̄ue erat in templo Jouis et Minerue ſonabat:
q̄ vniuſcuiuſq̄ regni totius orbis ſtatua erat
in templo illo poſita: cū tintinabulo ad collum

qñ sonabat regnum id cognoscebatur rebelle. Huius autem statue psidis tintinabulū audiēs Sacerdos q erat in spelunca in ebdomada illa: nunciabat sacerdotib?. Senatores aūt legionē hanc prefato Agrippe iiunxerūt vt iret ad Per/ sas subiugando: q omnino rēnuens z dicens se nō posse pati tantū laborē: tandē victus petiit consiliū trium dieꝝ: infra quos quadam nocte ex nimio cogitatu fatigat? obdormiuit z appa/ ruit ei quedā femina q̄ ait: Agrippa qd cogitas in magno es cogitatu: consolare z pmitte mihi templum quale ostendā tibi: et dicam tibi qūo eris victurus. Qui dixit faciam dña. Illa osten dit ei in visione templū rotundum ad modum pantheon. Ille vero dixit: dña que es tu. Que respondit. Ego sum Cibelles mater deorum fac mihi libamina et Neptuno qui est deus maris: ad honorē meū: qz tecū erimus: z vinces oēs re/ belles. Agrippa vero surgēs hec recitauit sena/ tui: et ciuitates acquieuerunt verbis suis: igit cū magno apparatu nauiū z. v. legiones militū venit ad Persas: et eos debellauit: et posuit sub tributo senatui Ro. annuatim z rediens Romā

fecit templū fieri qđ promiſerat et dedicauit ad honorē Cibellis matris deoꝝ: et impoſuit huic nomē pantheon·ꝛ fecit ſtaturā Cibellis deaura tam:quā poſuit in faſtigio pātheon ſup foramē ꝛ cooperuit eā mirifico tegumēto ereo ꝛ deaura to·Poſt vero multū tpis btūs Bonifacius papa videns id templū tam terribiliter dedicatū ad honorem Cibellis anteꝙ xp̄iani p turbarentur aliquotiens a demonib⁹: acceſſit ad imperatorez xp̄ianū rogans eū hoc templū ſibi tradi: qđ imperator eidē libenter cōceſſit·papa vero cū Ro·po·j·kal· nouēbris dedicauit idē ꝛ ſtatuit vt ex illo die Ro·po·cū Ro·pon·ibi cōuenirēt ꝛ papa miſſam celebraret ꝛ popul⁹ cōicaret ſicut in die natalis dn̄i ꝛ eodē die per vniuerſum orbē feſtū btē virginis Marie ꝛ omniū ſctōꝝ celebraretur

¶ De Octauiano imperatore·

Poſt vero multū tpis ſenatores vidētes Octauianū tāte pulchritudinis et proſperitatis ꝛ qꝝ totū tributariū fecerat: dixerunt: volum⁹ te adorare: quia diuinitas in te eſt: ſi hoc nō eſſet non emergerentur tibi proſpera·Qui rennuens: induitias poſtulauit ꝛ ad ſe Sibillam tiburtinam

vocari fecit. Cui quod senatores dixerunt recitauit: et q̄ spacium trium dierum petiit vt sibi consuleret: in quibus artum ieiunium operata est. Post tres dies respondit Imperatori: Sit iudicii signum tellus sudore madescit: de celo rex venit p̄ secula futurus illico. Post q̄ dixisset hoc: celum apertum est: et splendor maximus irruit super eum. viditq̄ in celo virginē pulcherrimam ⁊ puerum in brachiis tenentem super altare dei: quod miraretur valde. Audiuit vocem dicentem: Hec ara est filii dei. Qui statim procidit in terram ⁊ adorauit christum venturum. quod recitauit Senatoribus: de quo mirati sūt valde. Et fuit hec visio in camera imperatoris. vbi nunc est ecclesia sancte Marie in Capitolio Et ideo vocatur sancta Maria Ara celi. Et est ecclesia fratrum minorum. ⁊c.

Finis.

PAGE
INCLIN
N
6920
H67
1499

88-B
5151
bound w/
88-B
blw10